

L'arribada d'un nou integrisme

Ningú no havia sentit parlar-ne. Ningú no en sabia l'origen, l'ideari, les intencions. D'origen mexicà i semblants a l'OPUS, els Legionarios de Cristo constitueixen una rara avis integrista i reaccionària. Quan l'església busca renovar-se.

IKONO

Joan Pomares

«**F**ormar l'estima pels valors, el sentit de la responsabilitat, la consciència recta, la fermesa d'esperit. Formar el vigor i la fermesa de voluntat, el domini del propi caràcter». Així comença un dels fulls editats pels Legionarios de Cristo exposant als pares la seua manera d'entendre l'educació. Perquè, «a més d'ensenyar, cal educar i formar». Publicitat del seu ideari ideològic, pedagògic, per a un dels millors i més selectes col·legis de Madrid, ara sota la seua tutela: el col·legi Everest de l'avinguda Montecarlo, sense número, a Pozuelo de Alarcón. «La direcció del col·legi —diu—, es compon d'un equip de Legionarios de Cristo i d'Educaadores Internacionales». I proposa «un sistema fundat en una filosofia de valors, personalista», que posa «especial èmfasi en els valors ètics». La clau d'aquesta concepció «és la convicció

que la persona està oberta a l'absolut transcendent que és Déu». Frases estranyes, aparentment saludables, que toquen el cor pedagògic de les millors famílies madrilenyes. I ara també de moltes butxaques valencianes acomodades. I que semblen que no contenen el més mínim tret d'integrisme eclesiàstic. Sembla.

Tota la seua labor educativa queda, però, perfectament definida en el contrast que els Legionarios tracen entre ells i el món, clarament antagònic. Volen que «els alumnes descobresquen que han d'abraçar una sèrie de valors i rebutjar uns altres contravalors». Per a aconseguir-ho, «cal anar per un camí d'autoconvicció i promoció de l'home» i no (en 1986 i amb un govern del PSOE) per «un camí de coacció i avassallament». A poc a poc el seu ideari comença a revelar-se.

Col·legi Guillem Tatay, propietat dels Legionarios de Cristo.

A València, la Legió de Cristo arribà el 1977. El dos de novembre d'aquell any, monsenyor García Lahiguera, aleshores bisbe de València, els concedia permís per a la instal·lació de la primera «casa d'erecció canònica». Durant 1983 s'erigia també canònicament el seu seminari de Montcada i el 13 de gener de 1985 i a la Vall de les Flors, en el terme municipal de Bétera, quedava inaugurat el Centre de Reflexió i Estudi d'aquesta «moderna» congregació —«un centre

funcional, lluminós, recollit, apropiat per a l'encontre personal amb Déu i amb si mateix»— que, deu dies abans, el pare Rafael Arumí, director territorial de la Legió, havia beneït. A la seua posada en funcionament havia contribuït profundament el moviment Regnum Christi. I, per completar la tasca, el 21 d'abril de 1986 arribava el permís per a l'apostolat en el col·legi «Juan Guillem Tatay», del qual parlarem més avall.

Els pares Héctor Manuel Gómez i Angel Llorente són els artífexs d'aquest desenrotllament «gràcies a la intensa labor apostòlica entre l'adolescència, la joventut valenciana i les famílies». Sobre la procedència de la gran quantitat de diners necessària per a fer front a totes aquestes despeses, també en parlarem més endavant. Però, un valencià que n'ha conegut a fons l'activitat, ho explica així: «cobren en dòlars. La seua força financera està a Mèxic. El pare Héctor encara és de nacionalitat mexicana. Cada tres mesos, com qualsevol estranger, doncs, ha d'eixir a posar en ordre els seus papers. I a arreplegar el seu sou en dòlars...»

Dossier Montcada

El religiós italià Daniel Comboni va fundar el segle passat l'orde dels pares blancs o monjos combonians. A Montcada, al carrer del seu nom i al número 6, braç a braç, combonians i legionaris comparteixen seminari i

terrenys. I la història torna a ser un capítol de diners.

A Manuel Girona, l'anterior president de la Diputació de València, els pares combonians li van demanar en un moment donat l'astronòmica quantitat de 250 milions de pessetes per a la compra d'uns terrenys. Girona no féu cas a aquesta concessió. Al cap d'un temps, però, els «Milionaris de Crist» feien la seua aparició i compraven els terrenys de Montcada. En 1983. Havia estat una de les primeres adquisicions. Al costat d'aquests terrenys s'alça un moderníssim seminari, antiga possessió dels combonians, d'amplíssimes instal·lacions, que ha aconseguit aplegar entre els seus murs més de cent joves, futurs legionaris.

L'Ajuntament, bé que no desitja tampoc parlar-ne en profunditat i n'assenyala «la perfecta ciutadania i el comportament fora de dubte», també ha eixit escarmentat de les relacions amb els Legionaris. Concretament, quan va voler establir contactes amb ells per a la compra de mil metres quadrats del seu terreny destinats a escoles públiques i «sense donar-nos cap explicació ens ho van negar d'una manera molt determinant». En aquesta institució municipal, com en la majoria d'aquelles on arriben, «tampoc no els coneixiem de res».

Un estiu, i segons va denunciar algun veí, en els terrenys de l'orde legionari es van sentir uns trets. D'això ja fa temps. La policia municipal, des-

prés de realitzar una comprovació superficial, va tancar el cas... A l'Ajuntament de Montcada l'han desmentida, però.

Capítol 3: la compra del «Tatay»

Els germans Juan i Vicente Guillem Tatay són químics. Tots dos van

D'origen mexicà, els Legionaris de Cristo són una congregació de dret pontifici fundada el 1941 pel pare Marcial Maciel. En aquest estat federal mantenen una estructura i una força molt semblant a la que ací té l'Opus. Però, per a Marcial Maciel, no va ser fàcil, ja que mentre era pretendent a fundador fou expulsat en dues ocasions d'altres tants seminaris per intentar començar-hi —i en contra de l'orde titular— la seua tasca d'apostolat, mitjançant conferències, exercicis espirituals, etc. Només al tercer intent aconseguia posar en marxa la seua obra. En aquell moment, casualment, el seu oncle era bisbe.

D'aleshores ençà la congregació no ha parat de créixer i d'escampar-se arreu del món. D'una banda, com a aspiració lògica del seu apostolat i, de l'altra, com a voluntat «legionària» de conquesta d'un dels grups religiosos qualificats en els mateixos

Marcial Maciel, el fundador

Història d'una conquesta

medis de l'església com a «integristes», «retrograds» i «visiblement nostàlgics» d'altres temps millors per al catolicisme. Però la confusió, pel que fa a ells, està a l'ordre del dia. I ells mateixos expliquen clarament qui són —«aquesta moderna congregació, l'anima un esperit renovador, plenament cristià»—, i, tot seguit, acaben de definir-se. I la contradicció «renovadora» salta a la vista: «arrelat fortament en la tradició més genuïna de l'església».

A part de Mèxic, és bàsicament a Itàlia on els Legionaris comencen a ser una força catòlica important, fins al punt que és en aquell estat on els Legionaris —també anomenats

Misioneros del Sagrado Corazón— són coneguts amb aquesta curiosa qualificació: «Milionaris de Crist». A Roma viu Marcial Maciel i a Roma tenen el seu Col·legi d'Estudis Superiors —170 estudiants— i la Direcció General de la Congregació. D'allà estant vigilan i coordinen el seu petit, però creixent, imperi: col·legis als EUA —Nova York, Washington, Detroit, Los Angeles, Connecticut... En tota la República mexicana —on compten amb tres col·legis i universitats molt concorreguts. A Venezuela —Caracas—, a Xile i a Brasil. A Austràlia. A Àfrica —centre a Gabon—. I a Europa: Irlanda, Dublín —col·legis i acadèmies d'hivern— I als estats francès,

Salvar el buit ètic... des
del Guillem Tatay.

lència a nombrosos pares del seu alumnat. Entre les reticències de molts i els aplaudiments d'uns altres —«ja era hora que tinguéssim alguna cosa com vostés»— els van explicar els seus mètodes i els van pregar que hi tinguessen confiança. Allí, van desplegar la seua bandera i amb quatre frases van mostrar l'esperit preconciliar del seu ideari: «venim a salvar el buit ètic», «a recuperar l'ànima hispana», «perquè Espanya ha estat una nació tradicionalment catòlica». Venim «a desvetlar tot això», davant el «modernisme i el socialisme».

Els Milionaris, evidentment, són opulents —«no necessitem diners, els diners ens vénen de Déu»— però el que han construït a Montcada i en altres llocs han vingut de la mà d'empresaris i industrials. De les seues donacions. I aconseguits a través del seu apostolat i de Credet —en llatí, Ell crea— el seu club de propaganda i recaptació.

Credet a penes s'anuncia, però te la seu al carrer d'Almirante Cadarso, 35-2 esquerra. Xicots i xiquets hi arriben acompanyats de frares joves, i, mitjançant tècniques psicològiques de captació —parxis, escacs i xerrades— són ràpidament acostats a l'esperança legionària. A Madrid un club d'aquests fou tancat arran de les protestes dels veïns.

Els Legionarios no són —tal com s'havia suposat— membres del Rotary Club —l'elegant, hermètica, maçònica i plural societat només per a homes—. Però sí els encarregats d'oferir els oficis i la missa d'un club tan liberal.

«Molt estrictes i involucionistes», per a fonts properes a la diòcesi valenciana, els Legionarios són, per a algú que ha treballat amb ells, «plenament integristes, i arriben a parlar de l'Opus com de gent d'esquerres. El seu ideari —reafirma— és estrictament religiós, però plenament de dretes». Expulsats dels maristes i dels salesians «pel seu permanent intent de desviar vocacions cap a la seua congregació» i «per excedir-se en les seues atribucions pedagògiques», van als col·legis «no a servir-los, sinó per a profit d'ells mateixos, per traure'n xicots molt precoçment. I, per a fer-ho, tenen molts mitjans, però poques persones.»

La seua labor en l'educació és profundament sexista. La seua intenció és un ensenyament disgregador, separant xiquets i xiquetes. El pare Torres

començar amb l'acadèmia del carrer de Jacinto Benavente, 27. Tots dos veieren coronat el seu esforç i la seua fortuna personal quan obriren en propietat els respectius «bons» col·legis que en porten el nom: el de «Vicente Guillem Tatay», en la urbanització Santa Bàrbara de Rocafort i el «Juan Guillem Tatay» en Campo Olivar,

Godella, en un carrer dedicat a tots dos. Mentre Vicente seguia certes passes liberals, el seu germà Juan, segons antics alumnes, es mostrava declaradament dretà. Actual militant d'AP, fou antic president del Patronat de la Universitat, quan n'era rector... Bàguena.

Gialsa, una empresa dirigida per Pepe Tarazona —que es va separar d'Olimar (Opus) per a triar una via pròpia i que ja havia adquirit el «Vicente Guillem Tatay»—, va voler comprar també el «Juan» oferint, en principi, trenta milions de pessetes, però es va arribar a parlar-ne de molts més. Novament, però, els Legionarios van fer la seua aparició. I donaven aquesta suma: 120 milions de pessetes. Quatre voltes més. Van cloure el tracte i Vicente Peiró, advocat de l'Associació de la Premsa Valenciana, s'encarregà dels tràmits.

A partir del nou curs tots els professors hauran de jurar els principis legionaris. Els Legionarios desitgen un claustre d'absoluta fidelitat, per bé que, ara per ara, no han parlat de tirar ningú. A Madrid, però, dotzena i mitja de professors «contestataris», aliens a la seua «òrbita cristiana», es van trobar de sobte al carrer.

L'Espanya catòlica i romana

Dimarts 29 d'abril els legionaris es presentaven en l'Hotel Astoria de Va-

italià i espanyol. Una obra atesa arreu del món per tot just un miler de religiosos i sacerdots.

A l'Estat espanyol la seua obra comença ràpidament a consolidar-se. Tot i que n'hi ha pocs que sàpien qui són i quines són les seues pretensions. De moment —quan la carrera del sacerdot ha entrat en una crisi profunda—, els Legionarios —missioners, milionaris— a més dels seus centres d'apostolat camuflats, com era el col·legi Everest de Madrid o el també madrileny Colegio Mayor Santiago Galas Arce —on figuren amb el nom d'Hermanos del Sagrado Corazón, amb el qual segurament continuen registrats al Vaticà— posseeixen una magnífica estructura «vocacional» per als temps que corren: més de cent xicots en el seu seminari de Santander, vora cent a Salamanca i cent trenta al nostre país, a Montcada, a la comarca de l'Horta Nord. □

es va encarregar davant els professors del Tatay d'exposar les seues teories. I va dir que a Anglaterra o a Amèrica els resultats de les investigacions demostraven que «no donava resultat ajuntar xics i xiques». La culpable, per a variar, era la xiqueta. Aquesta, a parer dels Legionarios, «és precoç, gosa preguntar», encara que les seues preguntes siguen superficials. Com a resultat, «el xiquet es retrau. Convé, doncs, separar-los». I algú va sentir a parlar de les xiquetes com de «rebuig».

Que parle l'acusat

«Nosaltres no som ni integristes ni involucionistes. Anem al ritme de la nostra església catòlica. Hi som integrats i mantenim un línia de fidelitat absoluta al Papa», diu el pare Héctor Manuel Gómez, responsable a València de la congregació, «no som un orde sinó una congregació i cap congregació no té tantes vocacions com nosaltres. ¿Declaracions? Mire, nosaltres volem passar desapercebuts. Ens han acusat tremendament. Ho portem com podem i ho patim. I volem restar al marge d'aquesta polèmica, perquè crear-la ni tan sols és cristià, caritatiu. Però, totes aquestes molèsties, les oferim a Déu».

A Salamanca, on fa anys que mantenen un seminari, diversos pares d'ex-alumnes han parlat d'una disciplina fèrria, rígida. Els joves no podien ser visitats pels seus pares, se'ls retenia la documentació i els diners, si demanaven permís per anar a passejar, havien de ser acompanyats per un Legionario. I tenien prohibit d'establir qualsevol contacte telefònic. Si més no, així ho va viure aquell xicot que va haver de saltar la tàpia i que, sense diners ni documentació, va haver de posar-se en contacte amb els seus pa-

res demanant ajuda a un convent de monges. «És que vivim en un món de comunitat amb el vot de pobresa. La documentació civil, per raons d'administració, els l'arregleguen en la secretaria però se'ls trau els diners».

Final. Les sospites d'Alzira

Els Legionarios utilitzen, a Alzira, una casa que en un altre temps fou ce-

lut, però el cas és que allí estava malament. I, a més, no hi havia quasi permisos. Només podíem veure'l dos dies pel Nadal, quinze al juliol i el dia del nostre sant... ¡En tot l'any! Mentre que en el seminari de Montcada de tota la vida, on anava abans, podíem veure'l cada quinze dies. El cert —assenyala en un to de gran preocupació— és que els xicons no et conten-

Una educació sexista, un ensenyament disgregador...

dida pel ja difunt notari Cerdà, públic militant de Fuerza Nueva. D'aquest poble de la Ribera són deu dels xicots internats en el nou seminari «Legionario» de Montcada. Però els dubtes han començat, i els temors creixen en diverses famílies alzirenes, els fills de les quals van decidir en un moment donat seguir el sacerdoti. Ara, tres d'aquestes famílies han decidit que els seus fills abandonen aquest seminari. «No, no volem que el xiquet hi torne» diu una mare. «El xiquet ja tenia problemes de sa-

res i que ha augmentat el seu allunyament familiar. I clar, anem a cegues, perquè és un orde nou. Però, de veritat, les normes són molt estranyes i el seu sistema educatiu, molt rígid».

Un nou orde amb una vella i rància olor a passat que convé resseguir de prop. Fins i tot continuar investigant. I de la qual hi ha qui, inclús, donava una pista: «diuen que el pare Héctor —això caldria comprovar-ho— era un dels que van llançar ous i tomiques als Joglars en el Teledèum». Podria ser tan sols una calúmnia. □

CEL

Centre d'Estudis d'Anglès

ANUNCIA ELS SEUS CURSOS INTENSIVS D'ESTIU

• **Anglès** • **Mecanografia** • **Informàtica**

(Obert els tres mesos d'estiu)

Garrigues, 2, 6a. Telèfons 352 21 02 i 352 69 27 • 46001-VALÈNCIA
Gravador Enguïdanos, 51 (planta baixa). Cantó a l'avinguda de la Vall de la Ballestera
(prop de l'avinguda de Campanar). CAMPANAR • 46015-VALÈNCIA